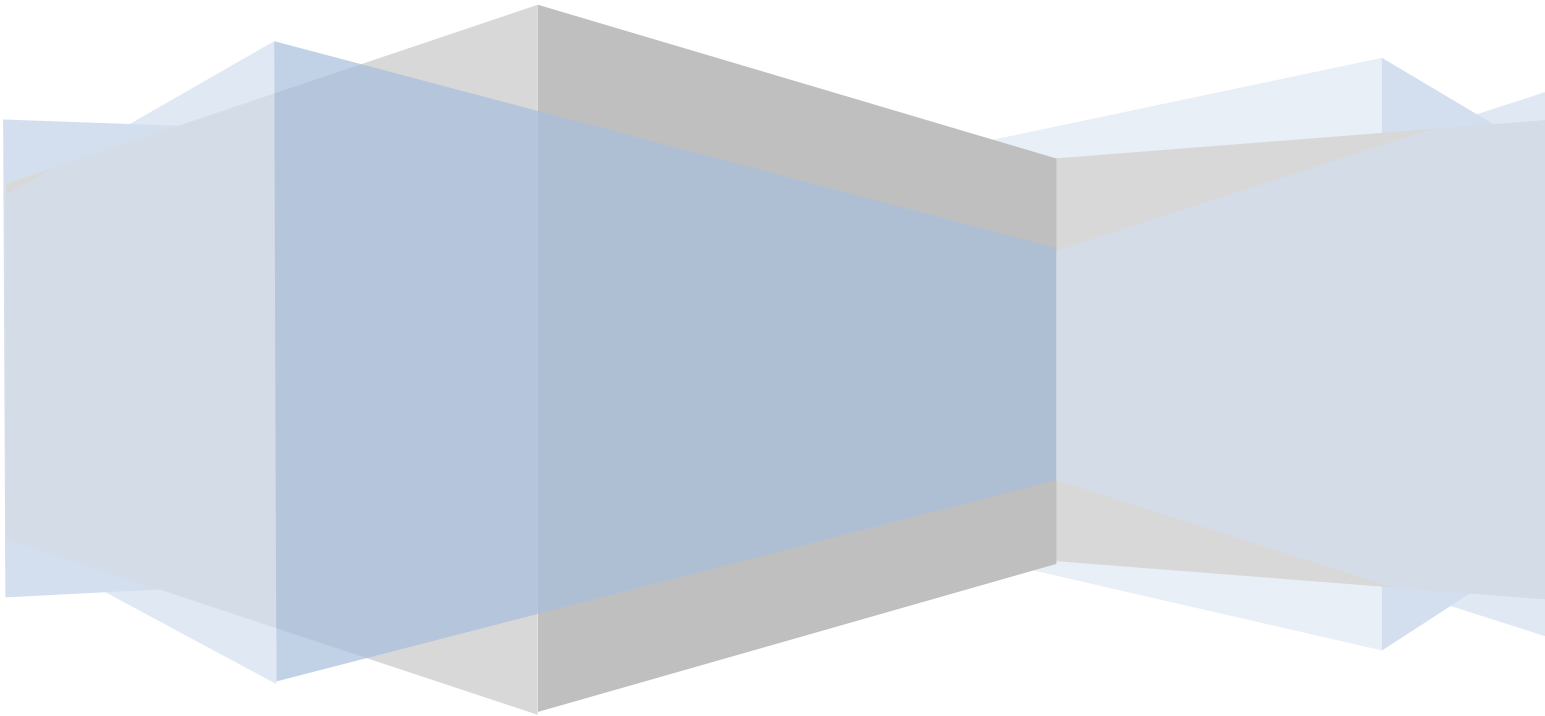

**STRATEGI
FOR KLINISK UNDERVISNING
AF SYGEPLEJESTUDERENDE
Modul 1, 2, 4, 11 og 12**

HovedOrtoCentret

**Klinik for Plastikkirurgi, Brystkirurgi og
Brandsårsbehandling**

**Sektion for Plastikkirurgi
Afsnit 3101/-2**

Indholdsfortegnelse

KLINISK UNDERVISNINGSTED	6
Definition på et klinisk undervisningssted.....	6
Grundlag for godkendelse af et klinisk undervisningssted	6
KLINISK UNDERVISNING AF SYGEPLEJESTUDERENDE I HOC.....	6
Uddannelsesstrategi for klinisk undervisning, 2012.....	6
<i>Tre indsatsområder</i>	6
Organisering af klinisk undervisning i HOC	7
<i>Den klinisk undervisningsansvarlige sygeplejerske</i>	7
<i>De kliniske undervisere</i>	7
<i>De kliniske vejledere</i>	7
<i>De daglige vejledere</i>	7
<i>Ad-hoc-vejledere</i>	8
<i>Dagens vejleder</i>	8
KLINISK UNDERVISNING AF SYGEPLEJESTUDERENDE I PBB.....	8
SEKTION FOR PLASTIKKIRURGI, AFSNIT 3101/-2.....	8
LÆRING I KLINISK PRAKSIS – FORSKELLIGE SYNSVINKLER	8
Læringens processer og dimensioner.....	8
Studie-/læringsmiljøets betydning for læring	9
Relationen mellem teori og praksis – en Ph.d.-afhandling	11
<i>Praksis ind i den teoretiske undervisning og teori ind i klinisk undervisning</i>	11
<i>Refleksiv praksis</i>	11
<i>Forskellige forståelser af teori og praksis</i>	12
<i>Tryghed i læreprocessen</i>	12
Den kliniske/daglige vejleders vilkår for vejledning af sygeplejestuderende	12
PLANLÆGNING AF KLINISKE UNDERVISNINGSFORLØB, AFSNIT 3101/-2.....	15
Halvårlig oversigt over sygeplejestuderende på 3101/-2.....	15
Udvælgelse af kliniske/daglige vejledere	15
Information til kliniske/daglige vejledere vedr. deres studerende	15
Materiale på P-drevet til de kliniske/daglige vejledere.....	15
Bestilling af koder til studerende	15
Information til nye studerende	15
Aktivitetsplanen	15
REFLEKSION OG VEJLEDNING.....	16
Daglig refleksion.....	16
Fællesrefleksion	16

<i>Formålet med fællesrefleksionen</i>	16
<i>De studerendes forberedelse til fællesrefleksionen</i>	16
<i>Hvordan foregår fællesrefleksionen?</i>	17
Refleksionskort	17
<i>Formålet med refleksionskortene</i>	17
<i>Hvordan bruges refleksionskortene?</i>	17
FØR-, UNDER- OG EFTERVEJLEDNING.....	17
KONTINUITET OG PROGRESSION I DEN SYGEPLEJESTUDERENDES LÆRING	17
Den studerendes studiemappe.....	18
<i>Formålet med studiemappen</i>	18
<i>Indhold i studiemappen</i>	18
Den studerendes tavle	18
<i>Formålet med de studerendes tavle</i>	18
<i>Hvordan bruges de studerendes tavle?</i>	18
Den studerendes ugeplan	18
<i>Formålet med ugeplanen</i>	18
<i>Hvad skal fremgå af ugeplanen?</i>	19
Den studerendes dagsplan.....	19
<i>Formålet med dagsplanen</i>	19
<i>Hvad skal fremgå af dagsplanen?</i>	19
Refleksions-/feedbackskemaet.....	19
<i>Formålet med refleksions-/feedbackskemaet</i>	19
<i>Hvordan bruges refleksions-/feedbackskemaet</i>	19
Evaluering af ugen	19
DEN KLINISKE/DAGLIGE VEJLEDERS SÆRLIGE ANSVAR	20
DEN STUDERENDES LÆRINGSSTIL	20
Læringsstilstest	20
<i>Formålet med læringsstilstesten</i>	21
LÆRINGS- OG UDDANNELSESMÆSSIGE PROBLEMSTILLINGER ML.	21
EN STUDERENDE OG DET KLINISKE UNDERVISNINGSSTED.....	21
Hvordan trives den studerende?.....	21
Den kliniske/daglige vejleders forpligtelser	21
Den kliniske undervisers forpligtelser	21
Procedure i forbindelse med lærings- og uddannelsesmæssige problemstillinger mellem en studerende og det kliniske undervisningssted	21
Fremmøde og sygdom.....	22
Fremmøde	22
Sygdom	22

EVALUERING AF DET KLINISKE UNDERVISNINGSFORLØB	22
De studerendes evaluering	22
De kliniske/daglige vejlederes evaluering	22
STYRKELSE AF DE KLINISKE/DAGLIGE VEJLEDERES KOMPETENCER	22
Faglig sparring	22
Temadag for kliniske vejledere.....	23
Temadag for ledere og kliniske vejledere	23
MODUL 1	24
M1-studerendes kliniske undervisning i Sektion for Plastikkirurgi, afsnit 3101/-2	24
MODUL 2	25
M2-studerendes kliniske undervisning i Sektion for Plastikkirurgi, afsnit 3101/-2	25
Den første kliniske undervisningsdag	25
Den studerendes første dag i afsnittet	25
Fokusområder i klinisk undervisning, modul 2	25
Fastlagt studieaktivitet	25
Udarbejdelse af patientbeskrivelse	26
Klyngeundervisning	26
Oversigt over M2-studerendes specifikke undervisningsforløb	26
MODUL 4 – SYGEPLEJE, GRUNDLÆGGENDE VIRKSOMHED	27
M4-studerendes kliniske undervisning i Sektion for Plastikkirurgi, afsnit 3101/-2	27
Læringsudbytte og centrale fagområder i modul 4:	27
Introduktion – den studerendes første uge i afsnittet	27
Studiesamtaler.....	28
<i>Indledende studiesamtale</i>	28
<i>Opfølgende studiesamtaler</i>	28
<i>Afsluttende studiesamtale</i>	28
Skriftlige opgaver.....	29
Fastlagt studieaktivitet	29
Vejledning i klinikken v/klinisk underviser.....	29
Fællesrefleksion	29
Undervisning uden for afsnittet	29
Klinisk undervisning i andre afsnit i HOC	30
Intern klinisk prøve	30
<i>Dataindsamling til intern klinisk prøve</i>	30
<i>Skriftlig opgave</i>	30
<i>Vejledning</i>	30
<i>Eksamination</i>	30
<i>Bedømmelse</i>	30

Oversigt over M4-studerendes specifikke undervisningsforløb	31
MODUL 11 – SYGEPLEJE, KOMPLEKS KLINISK VIRKSOMHED	32
M11-studerendes kliniske undervisning i Sektion for Plastikkirurgi, afsnit 3101/-2	32
Læringsudbytte og centrale fagområder i modul 11:	32
Introduktionsperioden – den studerendes første uge i afsnittet	32
Studiesamtaler	33
<i>Indledende studiesamtale</i>	33
<i>Opfølgende studiesamtaler</i>	33
<i>Afsluttende studiesamtale</i>	33
Skriftlige opgaver	34
Fastlagt studieaktivitet	34
Vejledning i klinikken v/klinisk underviser	34
Fællesrefleksion	34
Undervisning uden for afsnittet	34
Intern klinisk prøve	35
<i>Dataindsamling til intern klinisk prøve</i>	35
<i>Skriftlig opgave</i>	35
<i>Vejledning</i>	35
<i>Eksamination</i>	35
<i>Bedømmelse</i>	35
Oversigt over M11-studerendes specifikke undervisningsforløb	35
MODUL 12 – SYGEPLEJE – OG SELVSTÆNDIG PROFESSIONSUDØVELSE	36
M12-studerendes kliniske undervisning i Sektion for Plastikkirurgi, afsnit 3101/-2	36
Modul 12 – Sygepleje – og selvstændig professionsudøvelse	36
<i>Læringsudbytte og centrale fagområder</i>	36
Introduktionsperioden – for studerende der ikke har været i afsnittet i modul 11	37
Studiesamtaler	37
<i>Indledende studiesamtale</i>	37
<i>Opfølgende studiesamtaler</i>	37
<i>Afsluttende studiesamtale</i>	38
Skriftlige opgaver	38
Vejledning i klinikken v/klinisk underviser	38
Fællesrefleksion	38
Undervisning uden for afsnittet	38
Klinisk undervisning i andre afsnit	38
Intern klinisk prøve	39
<i>Skriftlig opgave</i>	39
<i>Vejledning</i>	39

<i>Eksamination</i>	39
<i>Bedømmelse</i>	39
Oversigt over M12-studerendes specifikke undervisningsforløb	39
REFERENCELISTE.....	40
LITTERATUR TIL YDERLIGERE INSPIRATION	43
BILAG	44

Bilagsliste

- Bilag 1: Kriterier for godkendelse af kliniske uddannelsessteder
- Bilag 2: Uddannelsesstrategi i HOC, 2012
- Bilag 3: Stillings- og funktionsbeskrivelse for den klinisk uddannelsesansvarlige sygeplejerske
- Bilag 4: Stillingsbeskrivelse for klinisk underviser
- Bilag 5: Tillægsbeskrivelse for klinisk vejleder
- Bilag 6: Studiemetoder i: Portfolio - Sygeplejerskeuddannelsen, Region Hovedstaden, 2012
- Bilag 7: Før-, under- og eftervejledning
- Bilag 8: Skabelon til studieplan
- Bilag 9: Ugeplan/Evaluering af ugen
- Bilag 10: Dagsplan/Refleksions- og feedbackskema
- Bilag 11: Læringsstile
- Bilag 12: Evaluering af det kliniske uddannelsesforløb på modul 4, 11 og 12
- Bilag 13: Introduktion til afsnittet og forventninger til sygeplejestuderende

KLINISK UNDERVISINGSSTED

Definition på et klinisk undervisningssted

Ifølge "Kriterier for godkendelse af kliniske undervisningssteder" er et klinisk undervisningssted:

*"et ledelsesmæssigt afgrænset område inden for sundhedsområdet og det sociale område, som af uddannelsesinstitutionen er godkendt som undervisningssted for sygeplejestuderende"*¹

Uddannelsesinstitutionen skal hvert tredje år godkende de kliniske undervisningssteder.

Grundlag for godkendelse af et klinisk undervisningssted

Grundlaget for godkendelsen af et klinisk undervisningssted er en beskrivelse af de organisatoriske og ledelsesmæssige forhold samt de sygeplejefaglige og uddannelsesmæssige forhold på det kliniske undervisningssted.

Det hedder endvidere:

"Det er en forudsætning for godkendelse, at der er tilknyttet kliniske vejledere, der er sygeplejersker, og som har pædagogiske kvalifikationer svarende til 1/6 diplomuddannelse eller 9 ECTS-point".²

og:

"Det er en forudsætning, at der på det kliniske undervisningssted er afsat ressourcer til den kliniske undervisning og vejledning".³

KLINISK UNDERVISNING AF SYGEPLEJESTUDERENDE I HOC

Uddannelsesstrategi for klinisk undervisning, 2012⁴

HovedOrtoCentret har på baggrund af Vision for Region Hovedstaden⁵ og ⁶UDEVA's evalueringsresultater i perioden 2012-2013 valgt at fokusere på tre indsatsområder med henblik på kvalitetsudvikling af klinisk undervisning af sygeplejestuderende.

Tre indsatsområder

De tre indsatsområder er:

1. Refleksion, samt støtte, øvelse og feedback ved før-, under- og eftervejledning i forbindelse med den studerendes daglige pleje af patienter i afdelingen (det kliniske undervisningssted).
2. At den studerende ved, hvem der er stedfortræder for vejlederen ved dennes fravær, og at der tydeligt er aftalt, hvilke opgaver som den studerende skal arbejde med, mens vejlederen er fraværende.

¹ "Studieordning for uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje (sygeplejerske)", kap. 7. Se også bilag 1

² Ibid

³ Ibid

⁴ Bilag 2

⁵ "Hovedstadsregionen er den grønne og innovative metropol med høj vækst og livskvalitet, samt et sammenhængende sundhedsvæsen

på internationalt topniveau" se Region Hovedstadens hjemmeside, se referenceliste, web.adr. 1

⁶ UDEVA : "UDEVA er en løbende evaluering af kliniske uddannelsesforløb i Region Hovedstaden for sundhedsfaglige professionsbachelorstuderende og social- og sundhedsassistentelever", se referenceliste, web-adr. 2

3. Klinikvise/afsnitsvise beskrivelser af principper, aftaler og mål for klinisk undervisning samt særligt tilrettelagte forløb for studerende.

Klinisk undervisning af sygeplejestuderende foregår på et godkendt "klinisk undervisningssted". I det følgende defineres, hvad der forstås ved et klinisk undervisningssted. Herefter følger en kort beskrivelse af grundlaget og forudsætningen for godkendelse af et klinisk undervisningssted.

Organisering af klinisk undervisning i HOC

Den klinisk undervisningsansvarlige sygeplejerske

Den klinisk undervisningsansvarlige sygeplejerske har ansvaret for den daglige ledelse af den kliniske undervisning af sygeplejestuderende i centret. Den klinisk uddannelsesansvarlige er faglig leder for de kliniske undervisere. Hun refererer til centerchefsygeplejersken. Se stillings- og funktionsbeskrivelse for den klinisk uddannelsesansvarlige sygeplejerske⁷.

De kliniske undervisere

HOC har fem kliniske undervisere, der i samarbejde med den klinisk undervisningsansvarlige sygeplejerske tilrettelægger den overordnede kliniske undervisning samt varetager undervisnings- og vejledningsopgaver i forhold til de studerende. De kliniske undervisere refererer til hver deres oversygeplejerske i centret. Se stillings- og funktionsbeskrivelse for den kliniske underviser⁸.

De kliniske vejledere

De kliniske vejledere er basissygeplejersker, der har 1/6 diplomuddannelse i pædagogik og vejledning. I "Studieordning for uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje (sygeplejerske)", hedder det:

*"de kliniske vejledere forestår og har ansvaret for den kontinuerlige, daglige kliniske undervisning og vejledning af studerende på et godkendt klinisk undervisningssted"*⁹

Se også "Tillægsbeskrivelse for klinisk vejleder"¹⁰.

De daglige vejledere

De daglige vejledere er basissygeplejersker, der evt. har et 4-dages-kursus i læring. Når de udpeges til at være vejledere for en sygeplejestuderende, varetager de – ligesom de kliniske vejledere – de daglige undervisnings- og vejledningsopgaver i forhold til den sygeplejestuderende i klinikken. Se "Tillægsbeskrivelse for klinisk vejleder"¹¹

⁷ Bilag 3

⁸ Bilag 4

⁹ "Studieordning for uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje (sygeplejerske)", kap. 7.

¹⁰ Bilag 5

¹¹ Ibid

Ad-hoc-vejledere

Ad-hoc-vejledere er basissygeplejersker, der har ansvaret for de daglige undervisnings- og vejledningsopgaver i forhold til de sygeplejestuderende i klinikken, når de studerendes udpegede kliniske/daglige vejledere ikke er til stede.

Dagens vejleder

bruges i det følgende som en fællesbetegnelse for enten klinisk vejleder, daglig vejleder eller ad-hoc-vejleder.

KLINISK UNDERVISNING AF SYGEPLEJESTUDERENDE I PBB¹² SEKTION FOR PLASTIKKIRURGI, AFSNIT 3101/-2

Klinik for Plastikkirurgi, Brystkirurgi og Brandsårsbehandling, sektion 3101/-2 er et godkendt klinisk uddannelsessted for sygeplejestuderende. Sektionen har hovedsageligt sygeplejestuderende i modulerne 4, 11 og 12. Herudover har sektionen kortvarige kliniske uddannelsesforløb (1-2 ugers varighed) for modul 1- og modul 2-studerende.

Modul 1-studerende (M1-studerende)

har en uges klinisk undervisning i sektionen. Der er to hold M1-studerende om året henholdsvis i uge 10 (eller 11) og uge 39 (eller 40).

Modul 2-studerende (M2-studerende)

har et 2-ugers klinisk undervisningsforløb, der starter i ugerne 19 og 21 samt 48 og 50.

Modul 4-studerende (M4-studerende)

har et 10-ugers klinisk undervisningsforløb, der starter i ugerne 6, 17, 35 og 46.

Modul 11-studerende (M11-studerende)

har et 10 ugers klinisk undervisningsforløb, der starter i uge 6 og 35. De M11-studerende fortsætter som regel deres kliniske undervisningsforløb på modul 12 på 3101/-2.

Modul 12- studerende (M12-studerende)

har et 10 uger klinisk undervisningsforløb, der starter i uge 17 og uge 46.

LÆRING I KLINISK PRAKSIS – FORSKELLIGE SYNSVINKLER

"Formodentlig er det korrekt, når det udtrykkes, at man ikke kan lære nogen noget; men at man skal skabe vilkår for, at nogen kan lære noget". Og det er praktikvejlederens [læs: den kliniske/daglige vejleders og kliniske underviser] største opgave" (Hellestøj 1995:60).

Læringens processer og dimensioner

Ifølge Knud Illeris er læring et bredt begreb, der overordnet kan defineres som:

"enhver proces, der hos levende organismer fører til en varig kapacitetsændring, og som ikke kun skyldes glemsel, biologisk modning eller aldring." (Illeris 2006:15)

Læreprocessen omfatter iflg. Illeris to forskellige, men sammenhængende delprocesser:

¹² PBB = Klinik for plastikkirurgi, brystkirurgi og brandsårsbehandling

1. **Samspilsprocessen**, det vil sige det samspil, der finder sted mellem individet og de sociale og materielle omgivelser.

2. **Tilegnelsesprocessen**, det vil sige, individets indre psykiske og intellektuelle bearbejdningsproces, i hvilken impulserne fra samspillet bearbejdes og forbindes med tidligere læring. Denne proces medfører læring. Ifølge Illeris (Illeris, 2006) er læring et produkt af en individuel proces. Selv om flere individer modtager samme undervisning, er resultaterne af deres læring forskellige, eftersom individernes individuelle forudsætninger er forskellige.

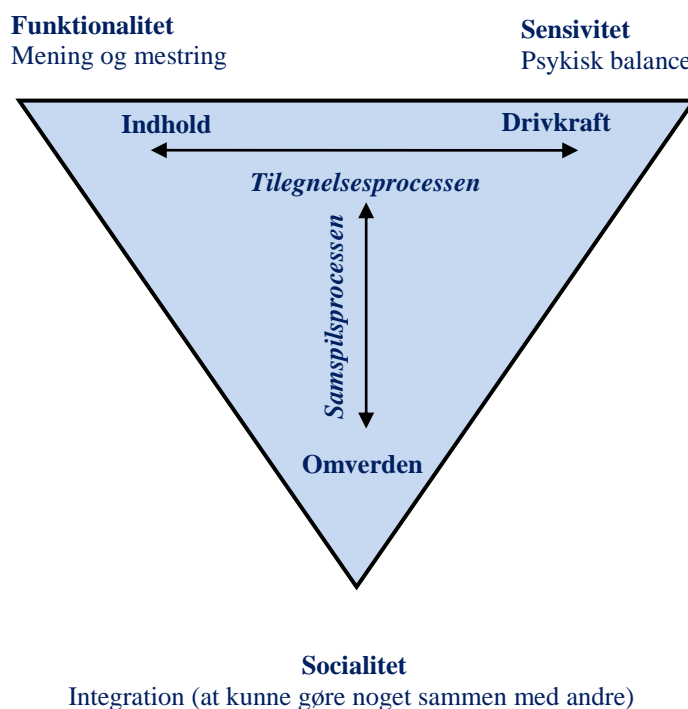
I læreprocessen indgår tre dimensioner:

a. **Læringens indholdsdimension**, hvor individet arbejder på at tilegne sig *mening og mestring*, hvilket sætter det i stand til at forstå og håndtere dets omverden. Derigennem udvikler individet generelt sin *funktionalitet*.

b. **Læringens drivkraftdimension**, hvor individet arbejder på at opretholde en *psykisk balance*. Derigennem udvikler individet samtidig følsomhed, dvs. sin *sensitivitet*.

c. **Læringens samspilsdimension**, hvor individet arbejder på at opnå *integration* med de dele af omverdenen, det ønsker at involvere sig i. Herved udvikler individet samtidig sine muligheder for kommunikation, samarbejde og samspil, dvs. sin *socialitet*.

Læringens processer og dimensioner illustreres i nedenstående "læringstrekant" (Illeris, 2007:)

Studie-/læringsmiljøets betydning for læring

Iflg. Illeris (Illeris, 2006) vil samspillet mellem individet og de materielle og sociale omgivelser have indflydelse på læringen. Læringsmiljøets beskaffenhed vil således have indflydelse på den studerendes læring.

Læringsmiljøet kan defineres som:

"..den sociale sammenhæng, læringen foregår i. Det består altså af de sociale relationer mellem deltagerne, herunder de normer og den 'atmosfære', der er".

(B. Rosengren. I: Wahlgren, 2010:142)

Et **positivt læringsmiljø** vil styrke den studerendes motivation for at lære noget, hvorimod et **negativt læringsmiljø**, hvor der f.eks. er sociale konflikter, eller hvor den studerende ikke føler sig anerkendt, vil svække den studerendes motivation for læring (Wahlgren 2010).

En empirisk undersøgelse af læringsmiljøets betydning, foretaget af G. Darkenwald, beskriver syv faktorer, der har betydning for et positivt, dvs. "vækstfremmende" læringsmiljø.

De syv faktorer opstilles i prioriteret rækkefølge med den højest vurderede faktor først (Darkenwald. I: Wahlgren 2010:149):

1. *Klare linjer – at aktiviteterne er klart organiseret.*
2. *Lærer støtte – at læreren hjælper, opmuntrer og er opmærksom på den enkelte studerende.*
3. *Involvering – at de studerende deltager aktivt og interesseret.*
4. *Målorientering – at lærer og studerende fastholder fokus på opgaven.*
5. *Følelsesmæssig tilknytning – at de studerende kan lide hinanden og kommunikerer med hinanden.*
6. *Personlig målopnåelse – at de studerende kan forfølge individuelle mål.*
7. *Deltagerindflydelse – at de studerende er med i undervisningsplanlægningen.*

Af undersøgelsen fremgår det, at de to faktorer, de studerende prioriterer højest, er, at undervisningen er velorganiseret, og at underviseren er støttende, opmuntrende og opmærksom på den enkelte studerende.

I en norsk undersøgelse: "**Hva påvirker sygepleierstudentenes trykghet og læring i klinisk praksis**" (Holmsen 2010), der bygger på såvel individuelle interviews med tre sygeplejestuderende som to fokusgruppeinterviews med fire sygeplejestuderende i hver gruppe, fandt man, at det, der påvirkede den sygeplejestuderendes læring i den kliniske praksis er¹³:

- *at praktikperioden er organiseret og planlagt*
- *at den studerende bliver set og taget vare på*
- *at den studerende får kontinuerlige og konkrete tilbagemeldinger*
- *at den studerende og vejlederen udtrykker deres forventninger til hinanden*
- *at den studerende får tid til refleksion med såvel vejlederen som med medstuderende*

Også i den norske undersøgelse fandt man således, at organisering og planlægning af undervisningen, og det at blive "taget vare på" var betydningsfulde faktorer i de studerendes læring.

¹³ Det fremgår ikke af artiklen, om undersøgelsens fund oplistes i prioriteret rækkefølge.

Den danske undersøgelse "*Sygeplejerskeuddannelsen – de studerendes vurdering og frafald*" (Jensen, 2006) – en undersøgelse der blev iværksat af Undervisningsministeriet på baggrund af det daværende store frafald i sygeplejerskeuddannelsen - pegede også på, at såvel relationen til praktikvejlederen (= den kliniske/daglige vejleder) som "*tilrettelæggelsen af klinikken spiller en rolle for frafaldet*" (Jensen 2009: 68).

Relationen mellem teori og praksis – en Ph.d.-afhandling

I Ph.d.-afhandlingen: "Teori og praksis i professionsbacheloruddannelserne – et systematisk review" (Nielsen 2014) belyses, hvordan en række forskellige strategier har betydning for sammenhængen mellem teori og praksis for studerende på professionsbacheloruddannelserne. Strategierne, der undersøges i reviewet, er: Teknologianvendelse, kollaborativ læring, portfolio og dagbog, vejledning, samarbejde mellem undervisningsinstitutionen/professionshøjskolen og det kliniske undervisningssted, organisering af den kliniske uddannelse, casebaseret læring, udforskning af praksis, narrativ tilgang, simulationstræning og facilitering af refleksiv tænkning (Ibid:286). Det konkluderes, at ikke én strategi er bedre end en anden, men at de enkelte strategier fungerer i samspil med hinanden og hver især kan medvirke til at skabe sammenhæng mellem teori og praksis.

På tværs af de undersøgte strategier, gør der sig – iflg. Ph.d.-afhandlingen (Ibid:286) - nogle overordnede forhold og tematikker gældende i forhold til at skabe sammenhæng mellem teori og praksis:

- "*Praksis ind i den teoretiske undervisning og teori ind i praktikken* [læs: klinisk undervisning]
- *Refleksiv praksis*
- *Forskellige forståelser af teori og praksis*
- *Tryghed i læreprocessen*"

Praksis ind i den teoretiske undervisning og teori ind i klinisk undervisning

Teori og praksis skal ifølge Niensens Ph.d.-afhandling søges koblet såvel på uddannelsesinstitutionen som på det kliniske undervisningssted.

På uddannelsesinstitutionen kan koblingen for eksempel ske ved, at den studerende inddrager egne praksiserfaringer i den teoretiske undervisning, hvorved den studerende får mulighed for at analysere og reflektere over praksiseksempler og egne praksisoplevelser.

På det kliniske undervisningssted "*spiller praktikvejlederen* [læs: den kliniske/daglige vejleder samt den kliniske underviser] *en vigtig rolle....*" for den studerendes kobling af teori og praksis. Denne rolle "*indebærer, at hun bør give feedback, stille spørgsmål, inddrage teoretisk viden og henvise til relevant litteratur*" (Ibid:288).

Refleksiv praksis

Når den studerendes praksiserfaringer inddrages i det skolestiske læringsrum – det være sig på uddannelsesinstitutionen/professionshøjskolen eller i den kliniske undervisnings teoretiske "frirum", får den studerende mulighed for at reflektere over praksis uden at være underlagt handledtvang, hvilket kan give den studerende nye perspektiver på praksis og bidrage til en større bevidsthed om egne handlinger i praksis. I den studerendes refleksionspro-

ces inddrages såvel teori som praksis, hvorved den studerendes praksiserfaringer relateres til mere overordnede principper og teorier. Hansen påpeger også, at refleksionen med fordel kan foregå som en kollaborativ refleksion, hvor *"de studerende forholder sig refleksivt til hinandens praksisser"*. (Ibid:288). Eftersom studerende kan have en tendens til at diskutere praksisproblematikker uden at inddrage teori, påpeger Hansen nødvendigheden af, at undervisere og vejledere styrer de studerendes refleksion således, at de får inddraget teori i refleksionen (Ibid:288).

Forskellige forståelser af teori og praksis

Uddannelsesinstitutionen og det kliniske undervisningssted betragtes som to adskilte læringsrum med *"hver deres forskellige normer, kulturer, sprog og idealer samt forskellige forståelser og prioriteringer af, hvad der er relevant og vigtig viden"* (Ibid:288). Konsekvensen heraf kan være, at *"de studerende kan opleve modstridende krav fra uddannelsesstedet, som søger udforskning, kritisk tilgang og refleksion, og praktikstedet [læs: det kliniske undervisning], som kræver en mere praktisk orientering rettet mod en teknisk ekspertise"* (Ibid:288). Det er vigtigt, at der kommer et større samarbejde i stand mellem professionshøjskolerne og de kliniske undervisningssteder gennem fælles planlægning, møder, seminarer, etc.

Tryghed i læreprocessen

Tryghed i læreprocessen har afgørende betydning for de studerendes læringsudbytte. Det bliver vanskeligt for de studerende at skabe sammenhæng mellem teori og praksis, hvis de oplever usikkerhed, frustration og er under pres. Studerende, der oplever, at de krav, der stilles til dem, er for krævende, har svært ved at opnå deres læringsudbytter. Herudover flytter eksaminer og vurderinger – ifølge Nielsen, 2014: 289 - de studerendes fokus væk fra læreprocessen, og i stedet forsøger de studerende at leve op til de stillede krav. Derfor har følgende betydning for de studerendes læreproces:

- guidning og feedback fra kliniske vejledere og kliniske undervisere
- kontinuerlig adgang til vejledning, støtte og accept fra kliniske vejledere og kliniske undervisere
- progression i de krav, der stilles til de studerende

Også tid og erfaring er iflg. Nielsen vigtige faktorer. Jo længere fremme de studerende er i uddannelsen, desto bedre bliver de til at kæde teori og praksis sammen.

Den kliniske/daglige vejleders vilkår for vejledning af sygeplejestuderende

Ifølge modulbeskrivelsen for modul 4¹⁴ *"har den kliniske vejleder [læs: den kliniske/daglige vejleder] en central rolle i forhold til planlægningen af den kliniske periode.*

Den kliniske [/daglige vejleder] er ansvarlig for, at der:

- *udvælges konkrete situationer, der gør det muligt for den studerende at arbejde målrettet mod opnåelse af modulets læringsudbytte.*
- *skabes mulighed for en progression i læringstilbuddene til den studerende, med en*

¹⁴ Modulbeskrivelse, Modul 4 – sygeplejerskeuddannelsen. Sygepleje – grundlæggende klinisk virksomhed, s. 5

bevægelse fra det observerende og reflekterende til udøvelse af sygeplejeinterventioner, i forhold til modulets læringsudbytte”.

Ifølge modulbeskrivelsen for modul 11¹⁵ er det kliniske undervisningssted ”ansvarlig for de overordnede rammer i den kliniske periode, herunder:

- *At udvælge og præsentere planlagte og målrettede undervisnings- og vejledningsforløb ud fra modulets læringsudbytte*
- *At skabe mulighed for progression i den studerende læring frem mod udøvelse af kompleks sygepleje*
- *At planlægge og gennemføre før-, under og eftervejledning”*

Ifølge modulbeskrivelsen for modul 12¹⁶ ”har den kliniske vejleder [læs: den kliniske/daglige vejleder] en central rolle i forhold til planlægningen af den kliniske periode.

Den kliniske [/daglige vejleder] vejleder er ansvarlig for, at der:

- *udvælges og præsenteres planlagte og målrettede undervisnings- og vejledningsforløb ud fra det beskrevne læringsudbytte*
- *skabes mulighed for en progression i læringstilbuddene til den studerende, med en bevægelse fra det observerende og reflekterende til udøvelse af sygeplejeinterventioner, i forhold til modulets læringsudbytte.*
- *Den kliniske undervisning planlægges og gennemføres ved, at den studerende vejledes før, under og efter udført sygepleje*

Flere undersøgelser af de kliniske/daglige vejlederes vilkår viser imidlertid, at de kliniske/daglige vejledere står i et dilemma mellem på den ene side kravet om at uddanne sygeplejestuderende og på den anden side ”handletvangen”, der er i forhold til plejen af patienterne. Eftersom plejen af patienterne ikke kan tilsidesættes, bliver det ofte mængden og karakteren af sygeplejeopgaverne, der styrer omfanget og kvaliteten af vejledningen af sygeplejestuderende (Kruse, m.fl., 2001).

I forskningsartiklen *”Clinical Supervision – Factors defined by Nurses as influential upon the Development of Competence and Skill in Supervision”* (Landmark, Bjørg T. et al 2003) redegøres for en undersøgelse, foretaget af fire sygeplejeforskere, ansat på Buskerud University College, Drammen i Norge. Formålet med undersøgelsen var at identificere de faktorer, der har indflydelse på sygeplejerskers kompetenceudvikling i forhold til vejledning af sygeplejestuderende.

Ifølge undersøgelsen er der vanskeligheder forbundet med rollen som vejleder. De interviewede vejledere oplever, at vejledning af sygeplejestuderende bliver en ekstra opgave oven i patientplejen, en opgave, som de ikke får tildelt tid/ressourcer til at udføre og heller ikke bliver anerkendt for at udføre - hverken af ledelsen eller af deres kolleger.

¹⁵ Modulbeskrivelse, Modul 11 – sygeplejerskeuddannelsen. Sygepleje – kompleks klinisk virksomhed, s. 4

¹⁶ Modulbeskrivelse, Modul 12 – Sygeplejerskeuddannelsen. Sygepleje – og selvstændig profession, s. 4

I undersøgelsen konkluderes det, at sygeplejersker med ansvar for vejledning af sygeplejestuderende har brug for klare udmeldinger fra ledelsesside om forventningerne til dem, de har brug for mere tid til at kunne udføre vejlederopgaverne, og de skal have tilbud om supplerende uddannelse med henblik på en styrkelse af deres pædagogiske kompetencer.

I undersøgelsen "**Praktikvejledning på professionsbacheloruddannelserne**" (Hjelmar, 2009), der har fokus på de kliniske/daglige vejlederes vilkår for vejledning, fremgår det:

" at der er en væsentlig ressourceproblematik i forhold til praktikvejledningen. Flere studerende påpeger i undersøgelsen, at en af de væsentligste forhold ved praktikvejledningen er, at praktikvejlederne har tilstrækkeligt med tid og overskud til at vejlede. Netop manglen på ressourcer til at vejlede er et problem på sygeplejerskeuddannelsen., og det går ud over kvaliteten af vejledningen. Dette hænger sammen med ledelsens prioritering af praktikvejledningen på det enkelte praktiksted, og det fremgår af undersøgelsen, at ledelsen på nogle praktiksteder opfatter praktikvejledningen som en byrde, som går ud over varetagelsen af kerneydelserne. For at løse dette problem kan det være nødvendigt i højere grad at få diskuteret de kortsigtede og langsigtede fordele ved en praktikantordning, så man på de enkelte praktiksteder i højere grad prioriterer ressourcer til praktikvejledningen. Ligeledes peges der i undersøgelsen på, at de overordnede ressourcemæssige rammer, der bestemmes af aftalerne på området, bør diskuteres i forhold til en sikring af kvaliteten i praktikvejledningen" (Hjelmar 2009:9).

HOC's strategi for klinisk undervisning af sygeplejestuderende kan betragtes som et tiltag til imødekomme af den problematik, der bliver fremført i såvel den norske forskningsartikel som i den danske undersøgelse: At manglen på ressourcer i den kliniske undervisning går ud over kvaliteten af vejledningen til sygeplejestuderende. Det er formodentlig ikke realistisk, at der - på kortere sigt - vil blive tilført flere ressourcer til den kliniske undervisning i HOC, men ved at lægge den kliniske undervisning i fastere rammer, kan der måske ad den vej frigøres flere ressourcer, der kan komme de sygeplejestuderende i HOC til gode.

Med udgangspunkt i HOC's tre indsatsområder¹⁷ vil strategien for klinisk undervisning af sygeplejestuderende i sektion for Plastikkirurgi afsnit 3101/-2 i det følgende - såvel generelt som specifikt - blive udfoldet.

¹⁷ Se afsnittet: "Baggrunden for strategi for klinisk undervisning af sygeplejestuderende".

PLANLÆGNING AF KLINISKE UNDERVISNINGSFORLØB, AFSNIT 3101/-2

Halvårlig oversigt over sygeplejestuderende på 3101/-2

Den kliniske underviser udarbejder halvårlige oversigter (februar-juli/august-januar) over kommende sygeplejestuderende i afsnittet. Oversigterne mailes til afdelingssygeplejersken og den assisterende afdelingssygeplejerske.

Udvælgelse af kliniske/daglige vejledere

På baggrund af oversigten over sygeplejestuderende, udpeger afdelingssygeplejersken/den assisterende afdelingssygeplejerske 1-2 kliniske/daglige vejledere pr. studerende.

Det er afdelingssygeplejerskens/den assisterende afdelingssygeplejerskes ansvar, at de kliniske/daglige vejledere er bekendt med "Tillægsbeskrivelse for klinisk vejleder"¹⁸.

Information til kliniske/daglige vejledere vedr. deres studerende

Den kliniske underviser mailer diverse materiale vedr. de studerendes kliniske undervisningsforløb til de kliniske/daglige vejledere og aftaler - så vidt muligt inden starten på de studerendes kliniske undervisning - et møde med dem. Ved mødet gennemgås de studerendes aktivitetsplaner og de opgaver, som såvel den kliniske underviser som de kliniske/daglige vejledere har i forhold til de studerendes kliniske undervisning.

Materiale på P-drevet til de kliniske/daglige vejledere

Den kliniske underviser lægger modulbeskrivelser, undervisningsprogrammer, de studerendes aktivitetsplaner, m.m. på P-drevet, hvor materialet kan hentes af de kliniske/daglige vejledere.

Bestilling af koder til studerende

Den kliniske underviser bestiller de studerendes koder til elektronisk patientjournal, EPM, m.m.

Information til nye studerende

Den kliniske underviser sender velkomstbrev, aktivitetsplan, m.m. til de nye studerende.

Aktivitetsplanen

De kliniske undervisere planlægger i samarbejde med den klinisk undervisningsansvarlige de sygeplejestuderendes overordnede kliniske undervisningsforløb. Planlægningen udmøntes i de studerendes aktivitetsplaner.

Af aktivitetsplanen fremgår bl.a. følgende:

Ugens **fokusemne** (det "emne", som den studerende specielt skal fokusere på i den pågældende uge), datoer for afholdelse af planlagte **studiesamtaler**, afleveringsdatoer for **skriftlige opgaver**, datoer for **undervisning** i/uden for klinikken, dato for evt. **fastlagte studieaktiviteter**, dato for **dataindsamling** i forbindelse med de interne kliniske prøver (modul 4 og modul 11), afholdelse af sygeplejefagligt forum (modul 12) samt dato for afholdelse af **intern klinisk prøve**.

¹⁸ Se bilag 5

Den kliniske underviser hænger aktivitetsplanen op i afsnittet på de studerendes tavle¹⁹. Hvis den kliniske underviser foretager ændringer/rettelser på aktivitetsplanen, mailer en ny aktivitetsplan til hhv. den studerende og den kliniske/daglige vejleder. Den kliniske underviser ajourfører også aktivitetsplanerne på de studerendes tavler.

REFLEKSION OG VEJLEDNING

Daglig refleksion

Dagens vejledere skal løbende støtte den studerende i at reflektere over sygeplejeinterventioner i løbet dagen og så vidt muligt altid efter, at den studerende har deltaget i, udført eller observeret sin vejleder udføre en sygeplejeintervention.

Fællesrefleksion

Formålet med fællesrefleksionen

I løbet af den kliniske undervisningsperiode samler den kliniske underviser afsnittes studerende og social- og sundhedsassistenteleven til fællesrefleksion ca. 4-5 gange. Dagens vejledere er velkomne til at deltage i fællesrefleksionen, der typisk ligger i tidsrummet 13:30-15. Formålet med fællesrefleksionen er at udveksle faglig/teoretisk viden og kliniske erfaringer "på tværs" og styrke de studerendes refleksionskompetencer.

De studerendes forberedelse til fællesrefleksionen

Udgangspunktet for fællesrefleksionerne er praksisbeskrivelser, som de studerende og social- og sundhedsassistenteleven på skift udarbejder og fremlægger for gruppen.

De studerende, der skal fremlægge praksisbeskrivelser ved fællesrefleksionen, skal gå efter følgende "opskrift":

1. **Beskriv** en konkret plejesituation/plejeforløb, som har gjort indtryk på dig – en beretning i fri sproglig formulering (en praksisbeskrivelse eller en fortælling). Den valgte situation skal fokusere på patient-/sygeplejerskeinteraktionen. Det kan være både vellykkede og mislykkede episoder, men situationen skal have rækkevidde ud over sig selv, dvs. den skal ikke blot handle om et praktisk/teknisk problem, som i princippet kunne løses/blev løst hos patienten.
2. **Reflektér** over situationen. Hvilke tanker gør du dig om den beskrevne situation? Hvad optager dig? Hvorfor? Hvad er pointen? Hvad handler den om?
3. **Problematiser:** Hvilke spørgsmål rejser sig for dig? Vælg et af spørgsmålene og formuler en ²⁰sygeplejefaglig problemstilling til videre bearbejdning.
4. **Beskriv** via en kort litteraturgennemgang hvad andre har skrevet om problemstillingen.

¹⁹ Se afsnittet: "Progression og kontinuitet i den sygeplejestuderendes læring"/"De studerendes tavle"

²⁰ Ved en sygeplejefaglig problemstilling forstås et problem, som patienten/borgeren har eller har risiko for at få, og som sygeplejersken på baggrund af en faglig vurdering indenfor sit virksomhedsområde skal tage sig af. (Karoliussen, M & Smebye, KL 1986. Sygepleje fag og proces. Munksgaard København)

5. **Redegør** kortfattet for de udvalgte teorier/begreber, der kan kaste lys over den valgte problemstilling og relatér disse til problemstillingen.
6. **Udarbejd 3 spørgsmål**, der skal diskuteres med dine medstuderende til fællesrefleksionen.

Hvordan foregår fællesrefleksionen?

Som udgangspunkt for fællesrefleksionen giver den studerende, der har udarbejdet praksisbeskrivelsen, et ganske kort referat af denne og igangsætter ved hjælp af de på forhånd udarbejdede spørgsmål en diskussion, hvor hun har et særligt ansvar for at sætte de teorier/begreber i spil, som hun har refereret til i sin praksisbeskrivelse.

Refleksionskort

Formålet med refleksionskortene

Formålet med refleksionskortene er, at den studerende - med støtte fra dagens vejleder - skal reflektere over ugens fokusemne. Refleksionskortene kan bruges løbende i løbet af dagen/ugen og/eller som opsamling på ugens fokusemne.

Hvordan bruges refleksionskortene?

På refleksionskortets forside findes spørgsmål til refleksion. På refleksionskortets bagside findes evt. "svar" på spørgsmålene. Refleksionskortene har - alt efter emnet - forskellige farver. Kortene bruges på den måde, at dagens vejleder læser spørgsmålene op for den studerende, der med støtte fra vejlederen skal reflektere over spørgsmålene. Refleksionskortene kan evt. bruges af de studerende, f.eks. to og to uden vejlederens tilstedeværelse.

Den studerende får lejlighed til at øve sig på spørgsmålene, idet hun ved studiestart får en mail med samtlige spørgsmål (men *ikke* svar). Ud for hvert spørgsmål er der plads til, at den studerende kan skrive sine overvejelser/svar på spørgsmålene.

FØR-, UNDER- OG EFTERVEJLEDNING

Første gang den studerende skal udføre en sygeplejeintervention, skal dagens vejleder udføre før-, under og eftervejledning²¹. Før-, under- og eftervejledning gennemføres, indtil den studerende kan udføre den pågældende sygeplejeintervention korrekt. Se i øvrigt bilag 6: Studiemetoder

KONTINUITET OG PROGRESSION I DEN SYGEPLEJESTUDERENDES LÆRING

Ifølge "Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje" skal den kliniske undervisning:

*"tilrettelægges med progression fra det observerende til det reflekterende og selvstændigt udøvende i forbindelse med træning af grundlæggende færdigheder, således at generelle faglige kompetencer beherskes, og evnen til samt ansvarlighed for at vurdere og træffe kvalificerede valg opøves"*²².

²¹ Se bilag 7

²² Bekendtgørelsen om uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje, kap. 3, § 8.

I de kliniske underviseres planlægning af den kliniske undervisning tages der højde for progression og kontinuitet i de studerendes læring, og i det følgende beskrives hvordan progression og kontinuitet kan understøttes og udmøntes i den studerendes daglige, kliniske praksislæring.

Den studerendes studiemappe

Den studerende får ved den kliniske undervisningsperiodes start udleveret en studiemappe. Studiemappen skal altid være tilgængelig for den kliniske/daglige vejleder, ad-hoc-vejlederne, den kliniske underviser m.fl., der måtte have interesse i at følge med i den studerendes læreproces. Studiemappen kan betragtes som et for den studerende og vejledere fælles læringsredskab, og den studerende eller vejlederne må derfor ikke fjerne studiemappen fra afsnittet.

Formålet med studiemappen

er at samle alt skriftligt materiale, der relaterer sig til den studerendes kliniske undervisning, således at dette er let tilgængeligt for såvel den studerende som hendes vejledere.

Indhold i studiemappen

Studiemappen indeholder modulbeskrivelse, aktivitetsplan, afsnittets læringsmuligheder, skemaer til ugeplaner, dagsplaner, feedbackskemaer m.m. Den studerende sætter sin præsentationsportfolio²³, studieplan²⁴, referater af studiesamtalerne, skriftlige arbejder, som hun har udarbejdet i løbet af modulet m.m. ind i studiemappen.

Den studerendes tavle

Formålet med de studerendes tavle

er, at de uge og dagsplaner, de studerende hænger op på tavlen, er med til at skabe synlighed og overblik over den sygeplejestuderendes læringsaktiviteter.

Hvordan bruges de studerendes tavle?

På tavlen opsættes den enkelte studerendes aktivitetsplan, ugeplan og dagsplan.

Den studerendes ugeplan²⁵

Formålet med ugeplanen

er dels at sikre kontinuiteten i den sygeplejestuderendes læring fra uge til uge, dels at synliggøre den studerendes læringsaktiviteter, læringsniveau, m.m. over vejlederne og den kliniske underviser. Ugeplanen tager udgangspunkt i ugens fokusområde, der relaterer sig til ét eller flere af de læringsudbytter, som den studerende skal omkring i det pågældende modul. Den studerende sætter "gamle" ugeskemaer ind i sin studiemappe²⁶, hvor den nyeste ligger øverst.

²³ Se bilag 6, s. 4

²⁴ Bilag 8

²⁵ Se bilag 9

²⁶ Se afsnittet: "Den studerendes studiemappe"

Hvad skal fremgå af ugeplanen?

- Den studerendes fokusområde i den pågældende uge
- Forslag til hvilke læringsaktiviteter den studerende skal udføre i løbet af ugen med særligt fokus på ugens fokusområde.
- Evt. navnet/navnene på den/de vejledere, den studerende skal gå med i løbet af ugen
- Evt. hvilke patienter den studerende skal varetage plejen for i samarbejde med sin vejleder.
- Undervisning i/uden for klinikken.
- Hvilke skriftlige arbejder den studerende skal aflevere i løbet af ugen.
- Andet

Dagens vejleder har sammen med den studerende ansvaret for at udarbejde ugeplanen og hænge den op på de studerendes tavle.

Den studerendes dagsplan²⁷

Formålet med dagsplanen

er at synliggøre – dag for dag – den studerendes plan for dagen. Dagsplanen udarbejdes dagen forinden eller om morgenen på dagen.

Hvad skal fremgå af dagsplanen?

- Dagens fokusområder
- Evt. opfølgning på den foregående dags feedback fra vejleder.
- Navnet på dagens vejleder.

Refleksions-/feedbackskemaet²⁸

Formålet med refleksions-/feedbackskemaet

er at sikre kontinuiteten i den studerendes læring samt synliggøre den studerendes læring over for vejlederne og den kliniske underviser.

Hvordan bruges refleksions-/feedbackskemaet

Den studerende udvælger – evt. i samråd med dagens vejleder og evt. i slutningen af dagen - én af dagens sygeplejeinterventioner (en korterevarende eller længerevarende) og nedskriver den på refleksions-/feedbackskemaet. Vejlederen faciliterer refleksion hos den studerende omkring sygeplejeinterventionen inden for områderne: Teoretisk viden, praktiske/metodiske færdigheder og sociale kompetencer og giver efterfølgende den studerende feedback inden for de tre områder.

Evaluering af ugen²⁹

På skemaet ”Evaluering af ugen” (på bagsiden af ”Ugeplan” evaluerer den studerende i slutningen af ugen - sammen med dagens vejleder – den forgange uge.

²⁷ Bilag 10

²⁸ Bilag 10

²⁹ Bilag 9

Den studerende skal her svare på følgende spørgsmål:

1. I hvilken udstrækning lærte jeg det, jeg havde sat mig for at lære?
2. Lærte jeg noget, jeg ikke havde forventet at lære? I bekræftende fald hvad?
3. Hvad skal jeg evt. arbejde videre med?

DEN KLINISKE/DAGLIGE VEJLEDERS SÆRLIGE ANSVAR

Den kliniske/daglige vejleder har et særligt ansvar for den sygeplejestuderende. I "Tillægsbeskrivelse for klinisk vejleder"³⁰ er det beskrevet, hvilke kvalifikationer og særlige arbejdsopgaver, den kliniske vejleder har i forhold til den sygeplejestuderende, hun er vejleder for.

Her skal det fremhæves, at den kliniske/daglige vejleder er den studerendes "tovholder". Hun skal have overblikket over, hvor langt den studerende er i forhold til de – i modulbeskrivelsen – beskrevne læringsudbytter, og hvordan det i øvrigt går med den studerende, f.eks. om den studerende trives i afsnittet, m.m. Det indebærer, at den kliniske/daglige vejleder – når hun kommer tilbage til afsnittet efter fravær pga. vagter, ferie, sygdom o.a. - skal indhente information om den studerendes læringsstatus, m.m. Det skal hun gøre dels ved at tale med den studerende, dels ved at tale med de ad-hoc-vejledere den studerende har gået sammen med under hendes fravær samt ved at læse i den studerendes studiemappe (f.eks. læse ad-hoc-vejledernes feedback på feedback-skemaerne, orientere sig omkring de studerendes skriftlige arbejder m.m.)

Den kliniske/daglige vejleder er forpligtet til – så vidt muligt - at sætte den studerendes ad-hoc-vejledere ind i, hvilke forpligtelser de har i forhold til den studerende under den kliniske/daglige vejleders fravær.

DEN STUDERENDES LÆRINGSSTIL³¹

Ifølge studieordningen, kapitel 2, stk. 6. "*Fagligt indhold og tilrettelæggelse*" skal

"varierende studieformer understøtte den studerendes udvikling af kompetence i forhold til læring, selvstændighed og samarbejdsevne samt evne til at skabe faglig fornyelse".³²

At der i sygeplejerskeuddannelsen lægges op til "varierende studieformer" indebærer også, at de sygeplejestuderende skal kunne kende til og benytte sig af flere forskellige læringsstile.

Læringsstiltest

Inden afholdelsen af den indledende studiesamtale, opfordres den studerende til at teste sin læringsstil på <http://www.ventures.dk/studieteknik/Laeringsstil/Test.htm>

³⁰ Se bilag 5

³¹ Se bilag 11

³² Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje, kapitel 2, stk. 6.

Formålet med læringsstiltesten

er, at den studerende bliver afklaret omkring sin foretrukne læringsstil. Er den reflektorens, teoretikerens, pragmatikerens eller aktivistens? Ved at blive bevidst om sin foretrukne læringsstil, kan den studerende desuden arbejde på at blive bedre til at bruge de tre andre læringsstile, eftersom:

"Den optimale læring forekommer dér, hvor alle fire læringsstile bliver benyttet, idet [den studerende] således kommer hele vejen rundt om stoffet"³³.

Det er således en pædagogisk opgave for vejlederne at udfordre den studerende til at gøre brug af alle fire andre læringsstile.

Også vejlederne opfordres til at teste deres læringsstil, der vil have indflydelse på den måde, hvorpå de vejleder og underviser de studerende.

LÆRINGS- OG UDDANNELSESMÆSSIGE PROBLEMSTILLINGER ML. EN STUDERENDE OG DET KLINISKE UNDERVISINGSSTED

Hvordan trives den studerende?

Det er vigtigt lige fra starten af den studerendes kliniske undervisningsperiode, at alle, der har med den studerende at gøre, er opmærksomme på, hvordan hun trives i afsnittet – fagligt såvel som personligt.

Den kliniske/daglige vejleders forpligtelser

Den kliniske/daglige vejleder er forpligtet til at tage hånd om evt. problemstillinger af lærings- og uddannelsesmæssig karakter mellem den studerende og det kliniske undervisningssted og hurtigst muligt informere afdelingssygeplejersken og den kliniske underviser herom. Den kliniske/daglige vejleder er forpligtet til – i samarbejde med den kliniske underviser – at iværksætte tiltag, der kan medvirke til løsning/afhjælpning af problemstillingerne.

Den kliniske undervisers forpligtelser

Den kliniske underviser er forpligtet til at tage hånd om evt. problemstillinger af lærings- og uddannelsesmæssig karakter mellem den studerende og det kliniske undervisningssted og hurtigst muligt informere afdelingssygeplejersken og den kliniske/daglige vejleder herom. Den kliniske underviser er forpligtet til – i samarbejde med den kliniske/daglige vejleder – at iværksætte tiltag, der kan medvirke til løsning/afhjælpning af problemstillingerne.

Procedure i forbindelse med lærings- og uddannelsesmæssige problemstillinger mellem en studerende og det kliniske undervisningssted

I "Rammer og retningslinjer for klinisk undervisning i sygeplejerskeuddannelsen", fremgår det, hvilke tiltag der specifikt skal sættes i værk ved lærings- og uddannelsesmæssige problemstillinger mellem en studerende og et klinisk undervisningssted.

³³ Se web-adresse 3

Fremmøde og sygdom

Fremmøde

De studerende skal være i klinikken (inkl. evt. undervisning uden for klinikken) 30 timer ugentligt = 300 timer pr. 10 uger. De studerende skal have en fremmødeprocent på min. 80% for at kunne få godkendt de kliniske ECTS-points i modul 4, dvs., at de må være fraværende max. 20 %, svarende til 60 timer over 10 uger. Er de studerende i klinikken mere end 30 timer ugentligt, har de ret til at "afspadsere" de overskydende timer. Det er den studerendes ansvar at holde styr på antallet af timer. De studerende har én studiedag pr. uge.

Sygdom

Ved sygdom skal de studerende – ligesom sygeplejerspersonalet – melde sig syge om morgenen inden dagvagtens begyndelse og melde sig raske igen senest kl. 12:00 dagen før, de kommer tilbage til afsnittet. Herudover skal de studerende også melde sig syge/raske til den kliniske underviser.

Inden hver studiesamtale opgøres antallet af den studerendes fraværsgange. Såvel den studerende, den kliniske vejleder som den kliniske underviser har ansvar for at holde sig ajour med antallet af den studerendes fraværsgange.

EVALUERING AF DET KLINISKE UNDERVISNINGSFORLØB

Med henblik på at forbedre de kliniske undervisningsforløb vil såvel de studerende som de kliniske/daglige vejledere blive opfordret til at evaluere de studerendes forløb, herunder hvordan strategien for klinisk undervisning af sygeplejestuderende i HovedOrtoCentret er blevet udmøntet i praksis i forhold til de to første indsatsområder (se side 1).

De studerendes evaluering

De studerende vil blive opfordret til at evaluere det kliniske undervisningsforløb på et særligt evalueringsskema³⁴.

De kliniske/daglige vejlederes evaluering

Efter afslutningen af hvert modul afholdes et møde mellem afdelingssygeplejersken, den kliniske/daglige vejleder og den kliniske underviser, hvor de studerendes evaluering af den kliniske undervisning gennemgås og vurderes med henblik på evt. ændringer, der kan forbedre den kliniske undervisning. Den kliniske underviser skriver referat af mødet.

STYRKELSE AF DE KLINISKE/DAGLIGE VEJLEDERES KOMPETENCER

Faglig sparring

En gang om måneden, vil den kliniske underviser tilbyde to timers faglig sparring til kliniske/daglige vejledere. Den faglige sparring foregår på en fast ugedag (aftales med afdelingssygeplejersken) mellem kl. 13:00-15:00. Invitationen til faglig sparring mailes mindst tre uger før til afdelingssygeplejersken, der videreformidler den til de vejledere, der evt. bliver udpeget til at deltage i den faglige sparring.

³⁴ Bilag 12

Den faglige sparring vil som hovedregel tage udgangspunkt i faglitteratur (en artikel, uddrag fra en bog, etc.), der er relevant i forhold til de kliniske/daglige vejlederes funktion. Ved den faglige sparring vil den pågældende litteratur blive diskuteret i gruppen. Den kliniske underviser mailer senest to uger før den faglige sparring litteraturen til deltagerne.

Temadag for kliniske vejledere

Én gang årligt inviteres centrets kliniske vejledere til en temadag, hvor såvel interne som eksterne foredragsholdere holder oplæg til inspiration for de kliniske/daglige vejledere.

Temadag for ledere og kliniske vejledere

Én gang årligt holdes temadag for såvel ledere og kliniske vejledere. Også her vil såvel interne som eksterne foredragsholdere holde oplæg til inspiration.

MODUL 1

M1-studerendes kliniske undervisning i Sektion for Plastikkirurgi, afsnit 3101/-2

M1-studerendes kliniske undervisningsforløb strækker sig over én uge.

Den første kliniske undervisningsdag samles alle Rigshospitalets M1-studerende i auditorium 1, hvor de dels bliver introduceret til klinisk undervisning på Rigshospitalet, dels bliver introduceret til det center, deres kliniske undervisning foregår i. Introduktionen til HOC varetages af én af de kliniske undervisere, der også henter de studerende foran auditorium 1.

De følgende to dage (tirsdag og onsdag) er de studerende i afsnittet. Den første dag introduceres den studerende af den kliniske/daglige vejleder til afsnittet³⁵, og herefter deltager den sygeplejestuderende – sammen med en sygeplejerske - i sygeplejeinterventioner, hvor den sygeplejestuderende fokuserer på følgende:

- Sygeplejerskens virksomhedsområde
- Patientologi – patient/borgerperspektiv
- Samspelet mellem patient/borger og sygeplejerske

Jf. endvidere modulbeskrivelse for modul 1.

De studerende trænes i refleksion og arbejder med studiespørgsmål mhp. kobling af teori og praksis.

På fjerdedagen har de studerende en studiedag, hvor de arbejder med et skriftligt oplæg – en sygeplejefortælling.

På femte og sidste dag - fremlægger de studerende i HOC deres sygeplejefortælling for hinanden samt evaluerer det kliniske undervisningsforløb. De kliniske undervisere varetager denne undervisning.

³⁵ Bilag 13

MODUL 2

M2-studerendes kliniske undervisning i Sektion for Plastikkirurgi, afsnit 3101/-2

Den M2-studerendes kliniske undervisningsforløb strækker sig over 2 uger.

Den første kliniske undervisningsdag

starter med fællesundervisning i mund- og kropspleje, hvor de studerende bl.a. øver sengeb-
bad på demo-dukker.

De studerende mødes med deres respektive kliniske undervisere enten om eftermiddagen
på den første kliniske undervisningsdag eller næste dag om morgenen, hvor den kliniske
underviser følger de/den studerende til afsnittet.

Den studerendes første dag i afsnittet

Den kliniske/daglige vejleder introducerer den studerende til afsnittet, se ”Introduktion af
sygeplejestuderende”³⁶.

Fokusområder i klinisk undervisning, modul 2

*"Den studerende fokuserer i den kliniske undervisning på patienternes fysiolo-
gisk behov og opøver kliniske færdigheder inden for udvalgte sygeplejefaglige
områder*

*Den studerende indgår i en professionel omsorgsrelation, samarbejder med pa-
tienten og anvender udvalgte kliniske metoder i sygepleje til observationer og
vurderinger indenfor disse tre fokusområder:*

- *Kropspleje og velvære*
- *Måling og vurdering af patientens fysiologiske værdier*
- *Aktivitet, mobilitet og immobilitet"*

(Citeret fra modulbeskrivelsen, modul 2, side 1)

Jf. endvidere modulbeskrivelse for modul 2.

Fastlagt studieaktivitet

I løbet af den kliniske undervisningsperiode skal den studerende udføre en fastlagt studie-
aktivitet, rettet mod klinisk observation og klinisk vurdering i relation til én af de tre oven-
nævnte fokusområder.

Den fastlagte studieaktivitet udvælges i samarbejde med den kliniske underviser eller den
kliniske vejleder. Den studerende indgår i en relation med patienten og udfører sygepleje-
interventionen under vejledning af enten den kliniske underviser eller den kliniske vejle-
der.

Deltagelse i og dokumentation af en fastlagt studieaktivitet indgår som et studiekrav i mo-
dulet. Den studerende kan således kun indstilles til den interne prøve i modul 2, hvis hun
har udført den fastlagte studieaktivitet.

³⁶ Bilag 13

Udarbejdelse af patientbeskrivelse

I løbet af den kliniske undervisningsperiode indsamler og beskriver den studerende data hos en patient til senere bearbejdelse i den teoretiske undervisning. Patienten, som den studerende skal lave en patientbeskrivelse over udvælges af den kliniske/daglige vejleder.

Klyngeundervisning

De M2 studerende samles én gang i forløbet til klyngeundervisning uden for afsnittet. De kliniske undervisere varetager klyngeundervisningen, der ligger i slutningen af den kliniske undervisningsperiode.

Oversigt over M2-studerendes specifikke undervisningsforløb

- se den enkelte studerendes aktivitetsplan!

MODUL 4 – SYGEPLEJE, GRUNDLÆGGENDE VIRKSOMHED

M4-studerendes kliniske undervisning i Sektion for Plastikkirurgi, afsnit 3101/-2

Den M4-studerendes kliniske undervisningsforløb strækker sig over 10 uger. Hun har én studiedag pr. uge.

Læringsudbytte og centrale fagområder i modul 4:

"Modulet retter sig mod kliniske patientsituationer og individuelle patientforløb knyttet til grundlæggende medicinsk og kirurgisk sygepleje i sekundær og/eller primær sundhedstjeneste. Modulet retter sig ligeledes mod at udføre sygepleje relateret til menneskets fysiologiske behov og samspil mellem patient og sygeplejerske.

Modulet kan tilrettelægges i forhold til børn, unge, voksne og ældre. Efter modulet har den studerende opnået følgende læringsudbytte:

- *At reflektere over patientsituationer i relation til den enkeltes levevilkår, evner, muligheder samt sygeplejeinterventioner i forbindelse hermed*
- *At begrunde valg af sygeplejeinterventioner på baggrund af praksis-, udviklings- og forskningsbaseret viden om grundlæggende klinisk virksomhed*
- *At observere og identificere fænomener knyttet til fysiologiske behov og reaktioner på sygdom og lidelse*
- *At anvende kliniske metoder til vurdering af patienters fysiologiske tilstand, herunder ernæringstilstand*
- *At identificere sygeplejebehov, opstille mål, udføre, evaluere og dokumentere individuelle patientforløb*
- *At anlægge et patientperspektiv og samarbejde med patient og fagpersoner om planlægning, udførelse og evaluering af sygepleje*
- *At foretage udvalgte kliniske vurderinger og instrumentelle sygeplejehandlinger*
- *At anvende grundlæggende hygiejniske principper og overholde gældende retningslinjer"*

(Citeret fra modulbeskrivelsen, modul 4, s. 3)

Jf. endvidere modulbeskrivelse for modul 4.

Introduktion – den studerendes første uge i afsnittet

Den første uge kan betragtes som en introduktionsperiode, hvor den studerende - så vidt muligt - går sammen med sin kliniske/daglige vejleder og hovedsageligt observerer hendes sygeplejeinterventioner. Den M-4-studerende har som hovedregel været i afsnittet i modul 2 og kender derfor en smule til afsnittet og specialet.

Den studerende møder den første dag på den kliniske undervisers kontor, hvor hun får udleveret sin studiemappe. Efter en kort introduktion til den kliniske undervisningsperiode, bliver den studerende fulgt til afsnittet.

Den kliniske/daglige vejleder introducerer den studerende til afsnittet (se ”Introduktion af sygeplejestuderende”³⁷) og planlægger den studerendes mødetider sammen med den studerende. Det bør tilstræbes, at den studerende og den kliniske/daglige vejleder er sammen i dagvagt i minimum én uge i starten af den kliniske undervisningsperiode. Den studerendes mødetider lægges så langt frem i tiden, som muligt. Se endvidere afsnittet: ”Progression og kontinuitet i den studerendes læring”.

Studiesamtaler

Der afholdes i alt fire studiesamtaler i det kliniske undervisningsforløb på modul 4: En indledende studiesamtale, to opfølgende studiesamtaler og en afsluttende studiesamtale. Inden hver studiesamtale skal den studerende forberede sig på punkterne – evt. udfylde felterne – i skabelonerne til studiesamtaler. Til hver studiesamtale skal den studerende medbringe sin portfolio. Ved alle studiesamtalerne deltager den studerende, den kliniske/daglige vejleder og den kliniske underviser.

Indledende studiesamtale

Den indledende studiesamtale søges afholdt i det kliniske undervisningsforløbs første uge. Inden studiesamtalen opfordres den studerende til at afdække sin læringsstil³⁸ - se også afsnittet: ”Den studerendes læringsstil” samt bilag 11.

I løbet af studiesamtalen udfylder den studerende skabelon til indledende studiesamtale. Senest to dage efter afholdelsen af studiesamtalen, mailer den studerende referatet af den samt sin individuelle studieplan³⁹ til den kliniske/daglige vejleder, den kliniske underviser og til den studerende knyttede underviser på uddannelsesinstitutionen. Den studerende lægger referatet af indledende studiesamtale i studiemappen.

Opfølgende studiesamtaler

Ved de to efterfølgende studiesamtaler evalueres og justeres den studerendes individuelle studieplan. Senest to dage efter afholdelsen af studiesamtalen, mailer den studerende referatet af den samt den reviderede studieplan til den kliniske/daglige vejleder og til den kliniske underviser. Den studerende lægger også referater af disse studiesamtaler i studiemappen.

Afsluttende studiesamtale

Den afsluttende studiesamtale afholdes efter den interne kliniske prøve. Ved den afsluttende studiesamtale evaluerer såvel den sygeplejestuderende, som den kliniske/daglige vejleder som den kliniske underviser den studerendes kliniske undervisningsforløb i sin helhed. Den studerende opfordres til at udarbejde en skriftlig evaluering af undervisningsforløbet.

³⁷ Bilag 13

³⁸ Web-adresse 3

³⁹ Bilag 8

Skriftlige opgaver

I løbet af den kliniske undervisningsperiode, skal den studerende aflevere et vist antal skriftlige opgaver, f.eks. praksisbeskrivelser⁴⁰, læringskontrakter⁴¹ samt den skriftlige del af den fastlagte studieaktivitet. De skriftlige opgaver mailes til såvel den kliniske/daglige vejleder som til den kliniske underviser, der giver den studerende feedback på hendes skriftlige opgaver, fortrinsvis pr. mail. Den kliniske undervisers feedback sendes c.c. til den kliniske/daglige vejleder.

Den kliniske underviser planlægger, hvornår de skriftlige opgaver skal afleveres/mailes. Hvis den studerende ikke afleverer sin opgave til tiden, er det den kliniske undervisers ansvar at "rykke" hende for opgaven.

Fastlagt studieaktivitet

I henhold til modulbeskrivelsen for modul 4 sygeplejestuderende skal den studerende udføre en fastlagt studieaktivitet, dvs. en sygeplejeintervention samt efterfølgende skriftligt redegøre for denne som forudsætning for at kunne blive indstillet til intern klinisk prøve. Den kliniske vejleder eller den kliniske underviser superviserer den studerende ved den fastlagte studieaktivitet.

Vejledning i klinikken v/klinisk underviser

Den kliniske underviser superviserer - i samarbejde med dagens vejleder - den studerende i en sygeplejeintervention minimum to gange i løbet af modulet. Efterfølgende understøtter den kliniske underviser den studerendes refleksioner over den af den sygeplejestuderende udførte sygeplejeintervention.

Fællesrefleksion

M4-studerende deltager i fællesrefleksion sammen med medstuderende fra alle moduler samt sosuelev. Senest to dage inden afholdelsen af fællesrefleksionen mailer de studerende (på skift) en praksisbeskrivelse til deltagerne i fællesrefleksionen. Praksisbeskrivelsen er udgangspunktet for fællesrefleksionen. Se også afsnittet "Refleksion og vejledning af studerende"/"Fællesrefleksion".

Undervisning uden for afsnittet

I modul 4 er der følgende undervisning uden for afsnittet:

- Undervisning i studiemetoder og udarbejdelse af studieplan
- Klinikundervisning, hvor der undervises i dokumentation af sygepleje samt præ- og postoperativ sygepleje.
- Introduktion til klinisk prøve

Undervisningen forestås fortrinsvis af de kliniske undervisere.

⁴⁰ Se bilag 6

⁴¹ Ibid

Klinisk undervisning i andre afsnit i HOC

Modul-4 studerende på 3101-/3102 har klinisk undervisning på operationsgangen, afsnit 3031 i to dage.

Intern klinisk prøve⁴²

Forudsætningen for, at den studerende kan påbegynde den interne kliniske prøve, er, at den kliniske underviser eller den kliniske vejleder kan attestere, at den studerende har:

- fået attesteret deltagelse i den fastlagte studieaktivitet, jvf. bestemmelser for fastlagt studieaktivitet.
- mulighed for at opfylde deltagelsespligten på 80% af modulets varighed (10 uger)

Dataindsamling til intern klinisk prøve

I samarbejde med dagens vejleder og den kliniske underviser, udvælger den studerende en sygeplejeintervention inden for grundlæggende klinisk virksomhed. Den studerende udfører sygeplejeinterventionen med den kliniske underviser eller evt. den kliniske vejleder som observatør og vejleder. Varigheden af sygeplejeinterventionen er max. 2 timer.

Skriftlig opgave

På baggrund af den udførte sygeplejeintervention, udarbejder den studerende et skriftligt oplæg, der afspejler læringsudbyttet for modul 4.

Vejledning

I forbindelse med udarbejdelsen af det skriftlige oplæg har den studerende krav på én lektions vejledning ved klinisk underviser eller evt. klinisk vejleder i samarbejde med klinisk underviser.

Eksamination

Den studerende skal eksamineres ved en intern klinisk prøve inden for de sidste tre uger af den kliniske undervisningsperiode.

Efter at den studerende har holdt et mundtligt oplæg på max. 5 minutter, eksamineres hun af den kliniske underviser eller den kliniske vejleder. Udgangspunktet for eksaminationen er den studerendes skriftlige oplæg. Hvis den kliniske vejleder eksaminerer den studerende, udarbejdes eksamensspørgsmålene i samarbejde med den kliniske underviser. Underviseren fra uddannelsesinstitutionen er medeksaminator.

Bedømmelse

Der foretages en bedømmelse af den studerendes præstation på baggrund af det skriftlige og mundtlige oplæg samt selve eksaminationen. Prøven bedømmes bestået/ikke bestået (*BEK nr. 262 af 20. marts 2007 om karakterskala og anden bedømmelse*). Præstationen bedømmes ud fra modulets læringsudbytte. De to eksaminatorer er ens stillet i forhold til bedømmelse af den studerendes præstation. Ved evt. uenighed skal man diskutere sig frem til en fælles bedømmelse. Det er således den studerendes præstation ved den interne klini-

⁴² Jf. modulbeskrivelsen: Modul 4 – Sygeplejerskeuddannelsen. Sygepleje – grundlæggende klinisk virksomhed

ske prøve, der er afgørende for, om den studerende består/ikke består modulet. Hvordan den studerende ellers har klaret sig i den kliniske undervisning, tages der ikke højde for i vurderingen

Oversigt over M4-studerendes specifikke undervisningsforløb

- se den enkelte studerendes aktivitetsplan!

MODUL 11 – SYGEPLEJE, KOMPLEKS KLINISK VIRKSOMHED

M11-studerendes kliniske undervisning i Sektion for Plastikkirurgi, afsnit 3101/-2

Den M11-studerendes kliniske undervisningsforløb strækker sig over 10 uger. Hun har én studiedag pr. uge.

Læringsudbytte og centrale fagområder i modul 11:

"Modulet retter sig mod klinisk sygepleje relateret til patienter/borgere med komplekse, akutte og kroniske sygdomme. Modulet retter sig også mod den enkelte patient og dennes netværk med henblik på at planlægge, tilrettelægge, koordinere, udføre og dokumentere sammenhængende patientforløb. Modulet kan tilrettelægges i psykiatri, i primær sundhedstjeneste eller i sekundær sundhedstjeneste i forhold til børn, unge, voksne og ældre.

Efter modulet har den studerende opnået følgende læringsudbytte:

Selvstændigt at identificere sygeplejebehov, opstille mål, udføre, evaluere, justere og dokumentere sygepleje i samarbejde med udvalgte patienter og grupper af patienter.

- *At argumentere for vurderinger og interventioner i forhold til centrale sygeplejefaglige problemstillinger på baggrund af praksis-, udviklings- og forskningsbaseret viden*
- *At formidle mundtligt og skriftligt med anvendelse af tydeligt fagsprog*
- *At beherske sygeplejehandlinger i komplekse kliniske patientsituationer*
- *At beherske centrale instrumentelle sygeplejehandlinger, metoder og standarder ved komplekse patientsituationer*
- *At beherske medicinadministration til udvalgte patientgrupper*
- *At identificere og reflektere over fagets dilemmaer og magtrelationer i udøvelse af sygepleje*
- *At handle moralsk ansvarligt under hensyntagen til den enkelte patient/borger*
- *At planlægge, tilrettelægge og medvirke ved diagnostiske undersøgelser, behandlinger og observationer"*

(Citeret fra modulbeskrivelsen, modul 11, s. 3)

Introduktionsperioden – den studerendes første uge i afsnittet

Den første uge kan betragtes som en introduktionsperiode, hvor den studerende - så vidt muligt - går sammen med sin kliniske/daglige vejleder og hovedsageligt observerer hendes sygeplejeinterventioner.

På den første kliniske undervisningsdag bliver den studerende - sammen med resten af gruppen af M11-studerende - introduceret til HOC, m.m. Sidst på dagen kommer den studerende - sammen - med den kliniske underviser - evt. op i afsnittet og hilser på.

På andendagen møder den studerende på den kliniske undervisers kontor, hvor hun får udleveret sin studiemappe. Efter en kort introduktion til den kliniske undervisningsperiode, bliver den studerende fulgt til afsnittet.

Den kliniske/daglige vejleder introducerer den studerende til afsnittet (se ”Introduktion af sygeplejestuderende”⁴³) og planlægger sammen med den studerende den studerendes mødetider. Det bør tilstræbes, at den studerende og den kliniske/daglige vejleder er sammen i dagvagt i minimum én uge i starten af den kliniske undervisningsperiode. Den studerendes mødetider lægges så langt frem i tiden, som muligt. Se endvidere afsnittet: "Kontinuitet i den studerendes læring".

Studiesamtaler

Der afholdes i alt fire studiesamtaler i det kliniske undervisningsforløb på modul 11: En indledende studiesamtale, to opfølgende studiesamtaler og en afsluttende studiesamtale. Inden hver studiesamtale skal den studerende forberede sig på punkterne – evt. udfylde felterne – i skabelonerne til studiesamtaler. Til hver studiesamtale skal den studerende medbringe sin portfolio. Ved alle studiesamtaler deltager den studerende, den kliniske/daglige vejleder og den kliniske underviser.

Indledende studiesamtale

Den indledende studiesamtale søges afholdt i det kliniske undervisningsforløbs første uge. Den studerende opfordres til – inden studiesamtalen – at afdække sin læringsstil på hjemmesiden <http://www.ventures.dk/studieteknik/Laeringsstil/Test.htm> kan såvel den studerende selv som vejlederne få et hint om den studerendes foretrukne læringsstil. Den kliniske/daglige vejleder opfordres til også at afdække *sin* læringsstil vha. denne test, da den kan have betydning for hendes vejledning af den studerende⁴⁴.

I løbet af studiesamtalen udfylder den studerende skabelon til 1. studiesamtale. Senest to dage efter afholdelsen af studiesamtalen, mailer den studerende referatet af den samt sin individuelle studieplan⁴⁵ til den kliniske/daglige vejleder, den kliniske underviser og til den studerende knyttede underviser på uddannelsesinstitutionen. Den studerende lægger referatet af indledende studiesamtale i studiemappen.

Opfølgende studiesamtaler

Ved de to efterfølgende studiesamtaler evalueres og justeres den studerendes individuelle studieplan. Senest to dage efter afholdelsen af studiesamtalen, mailer den studerende referatet af den samt den reviderede studieplan til den kliniske/daglige vejleder og til den kliniske underviser. Den studerende lægger også referater af disse studiesamtaler i studiemappen.

Afsluttende studiesamtale

Den afsluttende studiesamtale afholdes efter den interne kliniske prøve. Ved den afsluttende studiesamtale evaluerer såvel den sygeplejestuderende, som den kliniske/daglige vejle-

⁴³ Bilag 13

⁴⁴ Se også afsnittet "Den studerendes læringsstil" samt bilag 11

⁴⁵ Bilag 8

der som den kliniske underviser den studerendes kliniske undervisningsforløb i sin helhed. Den studerende opfordres til at udarbejde en skriftlig evaluering af undervisningsforløbet.

Skriftlige opgaver

I løbet af den kliniske undervisningsperiode, skal den studerende aflevere et vist antal skriftlige opgaver, f.eks. praksisbeskrivelser⁴⁶, læringskontrakter⁴⁷ efter eget valg. De skriftlige opgaver mailes til såvel den kliniske/daglige vejleder som til den kliniske underviser, der giver den studerende feedback på hendes skriftlige opgaver, fortrinsvis pr. mail. Mailen sendes c.c. til den kliniske/daglige vejleder.

Den kliniske underviser planlægger, hvornår de skriftlige opgaver skal afleveres/mailes. Hvis den studerende ikke afleverer sin opgave til tiden, er det den kliniske undervisers ansvar at "rykke" hende for opgaven.

Fastlagt studieaktivitet

I henhold til modulbeskrivelsen for M11-sygeplejestuderende skal den studerende udføre en fastlagt studieaktivitet i relation til medicindispensering/-administration. Den fastlagte studieaktivitet udgør den sidste del af medicinundervisningen i modul 11

Den kliniske underviser eller den kliniske vejleder er den studerendes supervisor under udførelsen af den fastlagte studieaktivitet. Efterfølgende dokumenterer den kliniske vejleder/den kliniske underviser (på et særligt ark), at den studerende har udført den fastlagte studieaktivitet.

Vejledning i klinikken v/klinisk underviser

Den kliniske underviser superviserer - i samarbejde med dagens vejleder - den studerende i en sygeplejeintervention minimum to gange i løbet af modulet. Efterfølgende understøtter den kliniske underviser den studerendes refleksioner over sygeplejeinterventionen.

Fællesrefleksion

M11-studerende deltager i fællesrefleksion sammen med medstuderende og vejledere. Senest to dage inden afholdelsen af fællesrefleksionen mailer de studerende (på skift) en praksisbeskrivelse til deltagerne i fællesrefleksionen. Praksisbeskrivelsen er udgangspunktet for fællesrefleksionen. Se også afsnittet "Refleksion og vejledning af studerende"/"Fællesrefleksion".

Undervisning uden for afsnittet

I modul 11 er der følgende undervisning uden for afsnittet:

- Undervisning i studiemetoder og udarbejdelse af studieplan
- Undervisning i EPM
- Medicinundervisning (2 hele dage)
- Klinikundervisning, hvor der undervises i akutsygepleje.
- Introduktion til klinisk prøve

Undervisningen forestås fortrinsvis af de kliniske undervisere.

⁴⁶ Se bilag 6

⁴⁷ Ibid

Intern klinisk prøve⁴⁸

Forudsætningen for, at den studerende kan påbegynde den interne kliniske prøve, er, at den kliniske underviser eller den kliniske vejleder kan attestere, at den studerende har:

- fået attesteret deltagelse i den fastlagte studieaktivitet, jvf. bestemmelser for fastlagt studieaktivitet.
- mulighed for at opfylde deltagelsespligten på 80% af modulets varighed (10 uger)

Dataindsamling til intern klinisk prøve

I samarbejde med dagens vejleder og den kliniske underviser, udvælger den studerende en sygeplejeintervention inden for kompleks klinisk virksomhed. Den studerende udfører sygeplejeinterventionen med den kliniske underviser eller kliniske vejleder som observatør og vejleder. Varigheden af sygeplejeinterventionen er max. 4 timer.

Skriftlig opgave

På baggrund af den udførte sygeplejeintervention, udarbejder den studerende et skriftligt oplæg, der afspejler læringsudbyttet for modul 11.

Vejledning

I forbindelse med udarbejdelsen af det skriftlige oplæg har den studerende krav på én lektions vejledning ved klinisk underviser eller klinisk vejleder i samarbejde med klinisk underviser.

Eksamination

Den studerende skal eksamineres ved en intern klinisk prøve inden for de sidste tre uger af den kliniske undervisningsperiode.

Efter at den studerende har holdt et mundtligt oplæg på max. 10 minutter, eksamineres hun af den kliniske underviser eller den kliniske vejleder. Udgangspunktet for eksaminationen er den studerendes skriftlige oplæg. Hvis den kliniske vejleder eksaminerer den studerende, udarbejdes eksamensspørgsmålene i samarbejde med den kliniske underviser. Underviseren fra uddannelsesinstitutionen er medeksaminator.

Bedømmelse

Der foretages en bedømmelse af den studerendes præstation på baggrund af det skriftlige og mundtlige oplæg samt selve eksaminationen. Prøven bedømmes bestået/ikke bestået (*BEK nr. 262 af 20. marts 2007 om karakterskala og anden bedømmelse*). Præstationen bedømmes ud fra modulets læringsudbytte. De to eksaminatorer er ens stillet i forhold til bedømmelse af den studerendes præstation. Ved evt. uenighed skal man diskutere sig frem til en fælles bedømmelse. Det er således den studerendes præstation ved den interne kliniske prøve, der er afgørende for, om den studerende består/ikke består modulet. Hvordan den studerende i øvrigt har klaret sig i den kliniske undervisning, tages der ikke højde for i vurderingen.

Oversigt over M11-studerendes specifikke undervisningsforløb

- se den enkelte studerendes aktivitetsplan!

⁴⁸Jf. modulbeskrivelsen: Modul 11-Sygeplejerskeuddannelsen. Sygepleje – Komplex klinisk virksomhed

MODUL 12 – SYGEPLEJE – OG SELVSTÆNDIG PROFESSIONSUDØVELSE

M12-studerendes kliniske undervisning i Sektion for Plastikkirurgi, afsnit 3101/-2

Den M12-studerendes kliniske undervisningsforløb strækker sig over 10 uger. Hun har én studiedag pr. uge.

Modul 12 – Sygepleje – og selvstændig professionsudøvelse

Læringsudbytte og centrale fagområder

"Modulet retter sig mod enkelte eller grupper af patienter/borgere med komplekse, akutte og kroniske sygdomme samt disses sociale netværk. Modulet retter sig ligeledes mod sygeplejerskens koordinerende og ledende funktioner, herunder dokumentation, evaluering og kvalitetsudvikling. Modulet kan tilrettelægges i primær, i psykiatri og/eller i sekundær sundhedstjeneste i forhold til børn, unge, voksne og ældre.

Efter modulet har den studerende opnået følgende læringsudbytte:

- *At søge, sortere, tilegne sig og vurdere praksis-, udviklings- og forskningsbaseret viden med relevans for professionsområdet.*
- *At anvende udvalgte analysemetoder ud fra forskellige perspektiver i bearbejdning af generelle og specifikke sygeplejefaglige problemstillinger.*
- *At anvende specialiserede dataindsamlingsmetoder knyttet til sygeplejefprofessionen og analysere empiriske data ud fra forskellige teoretiske perspektiver.*
- *At inddrage kliniske retningslinjer, udviklings- og forskningsarbejde i tilrettelæggelse af pleje og behandling*
- *At lede sygepleje herunder prioritere, koordinere og delegere sygepleje inden for givne rammer og medvirke til at sikre sammenhængende patientforløb og patientsikkerhed i samarbejde på tværs af sektorer og institutioner.*
- *At samarbejde med patienter og pårørende med respekt for menneskers forskellige værdier, opfattelser og reaktioner i forbindelse med sundhed, sygdom og sygepleje som grundlag for udførelse af professionel omsorg.*
- *At redegøre for muligheder og barrierer knyttet til kvalitets- og udviklingsarbejde.*
- *At beherske gældende dokumentationspraksis, administrative procedurer samt forholde sig kritisk til kvaliteten af den udførte sygepleje.*
- *At deltage i implementering af resultater fra udviklings- og forskningsarbejde i sygeplejevirkosomhed."*

(Citeret fra modulbeskrivelsen, modul 12, s. 3)

Introduktionsperioden – for studerende der ikke har været i afsnittet i modul 11

Den første uge kan betragtes som en introduktionsperiode, hvor den studerende - så vidt muligt - går sammen med sin kliniske/daglige vejleder og hovedsageligt observerer hendes sygeplejeinterventioner.

På den første kliniske undervisningsdag bliver den studerende - sammen med resten af gruppen af M12-studerende - introduceret til HOC, m.m. Sidst på dagen kommer den studerende - sammen - med den kliniske underviser - evt. op i afsnittet og hilser på.

På andendagen møder den studerende på den kliniske undervisers kontor, hvor hun får udleveret sin studiemappe. Efter en kort introduktion til den kliniske undervisningsperiode, bliver den studerende fulgt til afsnittet.

Den kliniske/daglige vejleder introducerer den studerende til afsnittet (se ”Introduktion af sygeplejestuderende”⁴⁹) og planlægger sammen med den studerende den studerendes mødetider. Det bør tilstræbes, at den studerende og den kliniske/daglige vejleder er sammen i dagvagt i minimum én uge i starten af den kliniske undervisningsperiode. Den studerendes mødetider lægges så langt frem i tiden, som muligt. Se endvidere afsnittet: "Kontinuitet i den studerendes læring".

Studiesamtaler

Der afholdes i alt fire studiesamtaler i det kliniske undervisningsforløb på modul 12: En indledende studiesamtale, to opfølgende studiesamtaler og en afsluttende studiesamtale. Inden hver studiesamtale skal den studerende forberede sig på punkterne – evt. udfylde felterne – i skabelonerne til studiesamtaler. Til hver studiesamtale skal den studerende medbringe sin portfolio⁵⁰. Ved alle studiesamtalerne deltager den studerende, den kliniske/daglige vejleder og den kliniske underviser.

Har den studerende haft sit modul 11 forløb andetsteds, opfordres hun til at afdække sin læringsstil⁵¹ - se også afsnittet: "Den studerendes læringsstil" samt bilag 11.

Indledende studiesamtale

Den indledende studiesamtale søges afholdt i det kliniske undervisningsforløbs første uge.

I løbet af studiesamtalen udfylder den studerende skabelon til 1. studiesamtale. Senest to dage efter afholdelsen af studiesamtalen, mailer den studerende referatet af den samt sin individuelle studieplan⁵² til den kliniske/daglige vejleder, den kliniske underviser og til den studerende knyttede underviser på uddannelsesinstitutionen. Den studerende lægger referatet af indledende studiesamtale i studiemappen.

Opfølgende studiesamtaler

Ved de to efterfølgende studiesamtaler evalueres og justeres den studerendes individuelle studieplan. Senest to dage efter afholdelsen af studiesamtalen, mailer den studerende referatet af

⁴⁹ Bilag 13

⁵⁰ Bilag 6

⁵¹ Web-adresse 3

⁵² Bilag 8

tet af den samt den reviderede studieplan til den kliniske/daglige vejleder og til den kliniske underviser. Den studerende lægger også referater af disse studiesamtaler i studiemappen.

Afsluttende studiesamtale

Den afsluttende studiesamtale afholdes efter den interne kliniske prøve. Ved den afsluttende studiesamtale evaluerer såvel den sygeplejestuderende, som den kliniske/daglige vejleder som den kliniske underviser den studerendes kliniske undervisningsforløb i sin helhed. Den studerende opfordres til at udarbejde en skriftlig evaluering af undervisningsforløbet.

Skriftlige opgaver

I løbet af den kliniske undervisningsperiode, skal den studerende aflevere et vist antal skriftlige opgaver efter eget valg. De skriftlige opgaver mailes til såvel den kliniske/daglige vejleder som til den kliniske underviser, der giver den studerende feedback på hendes skriftlige opgaver, fortrinsvis pr. mail. Mailen sendes c.c. til den kliniske/daglige vejleder.

Den kliniske underviser planlægger, hvornår de skriftlige opgaver skal afleveres/mailes. Hvis den studerende ikke afleverer sin opgave til tiden, er det den kliniske undervisers ansvar at "rykke" hende for opgaven.

Vejledning i klinikken v/klinisk underviser

Den kliniske underviser superviserer - i samarbejde med dagens vejleder - den studerende i en sygeplejeintervention minimum to gange i løbet af modulet. Efterfølgende understøtter den kliniske underviser den studerendes refleksioner over sygeplejeinterventionen.

Fællesrefleksion

M12-studerende deltager i fællesrefleksion sammen med medstuderende og vejledere. Senest to dage inden afholdelsen af fællesrefleksionen mailer de studerende (på skift) en praksisbeskrivelse til deltagerne i fællesrefleksionen. Praksisbeskrivelsen er udgangspunktet for fællesrefleksionen. Se også afsnittet "Refleksion og vejledning af studerende"/"Fællesrefleksion".

Undervisning uden for afsnittet

I modul 12 er der følgende undervisning uden for afsnittet:

- Journal Club
- Fællesundervisning med lægestuderende
- Klinik i kvalitetsudvikling
- Introduktion til klinisk prøve

Undervisningen forestås fortrinsvis af de kliniske undervisere.

Klinisk undervisning i andre afsnit

M12-studerende i PBB, afsnit 3101-/2 - har klinisk undervisning på operationsgangen, **afsnit 3031 i**

Intern klinisk prøve⁵³

Forudsætningen for, at den studerende kan påbegynde den interne kliniske prøve, er, at den kliniske underviser eller den kliniske vejleder kan attestere, at den studerende har:

- fået attesteret deltagelse i den fastlagte studieaktivitet, jvf. bestemmelser for fastlagt studieaktivitet.
- mulighed for at opfylde deltagelsespligten på 80% af modulets varighed (10 uger)

Skriftlig opgave

Modul-12-studerende udarbejder en skriftlig opgave, der er udgangspunktet for eksaminationen ved den interne prøve.

Vejledning

I forbindelse med udarbejdelsen af det skriftlige oplæg har den studerende krav på én lektions vejledning ved klinisk underviser eller klinisk vejleder i samarbejde med klinisk underviser.

Eksamination

Den studerende skal eksamineres ved en intern klinisk prøve inden for de sidste tre uger af den kliniske undervisningsperiode.

Efter at den studerende har holdt et mundtligt oplæg på max. 10 minutter, eksamineres hun af den kliniske underviser eller den kliniske vejleder. Udgangspunktet for eksaminationen er den studerendes skriftlige oplæg. Hvis den kliniske vejleder eksaminerer den studerende, udarbejdes eksamensspørgsmålene i samarbejde med den kliniske underviser. Underviseren fra uddannelsesinstitutionen er medeksaminator.

Bedømmelse

Der foretages en bedømmelse af den studerendes præstation på baggrund af det skriftlige og mundtlige oplæg samt selve eksaminationen. Prøven bedømmes bestået/ikke bestået (*BEK nr. 262 af 20. marts 2007 om karakterskala og anden bedømmelse*). Præstationen bedømmes ud fra modulets læringsudbytte. De to eksaminatorer er ens stillet i forhold til bedømmelse af den studerendes præstation. Ved evt. uenighed skal man diskutere sig frem til en fælles bedømmelse. Det er således den studerendes præstation ved den interne kliniske prøve, der er afgørende for, om den studerende består/ikke består modulet. Hvordan den studerende i øvrigt har klaret sig i den kliniske undervisning, tages der ikke højde for i vurderingen.

Oversigt over M12-studerendes specifikke undervisningsforløb

- se den enkelte studerendes aktivitetsplan!

⁵³Jf. modulbeskrivelsen: Modul 12 – Sygepleje – og selvstændig professionsudøvelse

REFERENCELISTE

Bøger:

Darkenwald, G. I: Wahlgren, B. (2010) *Voksnes læreprocesser*. 1. udg. , 1. opl. København, Akademisk Forlag.

Illeris, K. (2006). *Læring*. 2. rev. udgave. København: Roskilde Universitetsforlag

Illeris, K., m.fl. red. (2007). *Læringsteorier – 6 aktuelle forståelser*. 1. udg., København, Samfundslitteratur

Rosengren, B. I: Wahlgren (2010) *Voksnes læreprocesser*. 1. udg. , 1. opl. København, Akademisk Forlag.

Tidsskriftsartikler:

Hellesthøj, H. (1995). *Dansk Selskab for Sygeplejeforskning* – nr. 2, s. 60-70

Kruse, K., m.fl. (2001). Læringsmiljøets kontrastfyldte verden – en vejleders vilkår. *Klinisk Sygepleje, nr.5, 15. årgang, s. 291-293*

Forskningsartikler:

Holmsen, T.L. (2010). Hva påvirker sykepleierstudentenes trygghet og læring i klinisk praksis. *Vård i Norden 1/2010. PIIHI.. No. 95 Vol.. 30, No. 1 pp 24-28*

Landmark, Bjørg T. et al (2003). Clinical supervision – factors defined by nurses as influential upon the development of competence and skills in supervision. *Journal of Clinical Nursing, 2003; 12: 834-842*

Phd-afhandlinger:

Nielsen, T. K. (2014). *Teori og praksis i professionsbacheloruddannelserne*. Institut for uddannelse og pædagogik, Aarhus Universitet.

Rapporter:

Drostby, B og Gry Tange (2011). *Feedback til studerende*

Web-adresser - nummereret i den rækkefølge, de første gang optræder:

1. Vision for Region Hovedstaden:

<http://www.regionh.dk/topmenu/omRegionH/faktaOgTal/Mission+vision+og+vaerdier/Visioner.htm>

Set 1/9-2014

2. UDEVA:

<http://www.udeva.dk/>

Set 1/9-2014

3. Læringsstiltest

<http://www.ventures.dk/studieteknik/Laeringsstil/Test.htm>

Set 1/9-2014

Publikationer fra internettet:

Hjelmar, U. m.fl., (2009). *Praktikvejledning på professionsbacheloruddannelserne*. Working Paper. København: AKF Forlaget (set 26/3 2013)

http://www.kora.dk/media/272063/udgivelser_2009_pdf_praktikvejledning_paa_professionsbacheloruddannelserne.pdf

Set 11/1-2014

Jensen, T.P., m.fl., (2006). *Sygeplejerskeuddannelsen - de studerendes vurdering og frafald*, København: AKF Forlaget (set 26/3 2013)

http://www.kora.dk/media/272280/udgivelser_2006_pdf_sygeplejerskeuddannelsen.pdf

Set 30/12-2013

Jensen, T. P., m.fl. (2010). *Studerendes vurdering af teori og praksis på professionsbacheloruddannelserne*, AKF-rapport. København: AKF Forlaget

http://www.kora.dk/media/1735952/udgivelser_2010_pdf_2868_studs_vurdering_af_profbaach.pdf

Set 11/1-2014

Modulbeskrivelser:

Modul 1:

<http://kurh.dk/~media/Subsites/Kurh/MODULER/Modulbeskrivelser/M%201/Kliniskundervisningpmodul1rev11marts2014.ashx>

Set 9/9-2014

Modul 2:

<http://kurh.dk/~media/Subsites/Kurh/MODULER/Modulbeskrivelser/M%202/Modul2revden11marts.ashx>

Set 9/9-2014

Modul 4 - Sygeplejerskeuddannelsen. Sygepleje – Grundlæggende klinisk virksomhed:

<http://kurh.dk/~media/Subsites/Kurh/MODULER/Modulbeskrivelser/M%204/Modulbeskrivelse4rev9juli.ashx>

Set 9/9-2014

Modul 11 - Sygeplejerskeuddannelsen. Sygepleje – Komplex klinisk virksomhed:

<http://kurh.dk/~media/Subsites/Kurh/MODULER/Modulbeskrivelser/M%2011/Modulbeskrivelse11glderforstuderendemedstartiuge35.ashx>

Set 9/9-2014

Modul 12 - Sygepleje – og selvstændig professionsudøvelse:

<http://kurh.dk/~media/Subsites/Kurh/MODULER/Modulbeskrivelser/M%2012/Modulbeskrivelse12glderforstuderendemedstartiuge35.ashx>

Set 9/9-2014

Studieordning:

Studieordning for uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje (sygeplejerske):

http://www.sygeplejerskeuddannelsen.dk/Toplinks/Arkiv/National-studieordning/~media/Files/Dok/StudieordningForSygeplejerskeuddannelsen_310807.ashx

Set 6/1-2014

Bekendtgørelser:

Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje, 2008:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=114493>

Set 6/1-2014

Diverse:

Rammer og retningslinjer for klinisk undervisning i Sygeplejerskeuddannelsen:

<http://kurh.dk/~media/Subsites/Kurh/RETNINGSLINJER/Deltagelsespligt/Rammerogretninglinjerforkliniskundervisningrev9juli2014.ashx>

Set 9/9-2014

LITTERATUR TIL YDERLIGERE INSPIRATION

Andersen, Tom (2009). *Reflekterende processer*. 3. udg., 4. opl. Tom Andersen og Dansk Psykologisk Forlag, 216 sider

Glasdam, S og Hundborg, S. (2013). *Læring i og af klinisk praksis*. 1. udg. København: Dansk Sygeplejeråd/Nyt Nordisk Forlag, 234 sider

Illeris, K. (2013). *Transformativ læring og identitet*. 1. udg. Frederiksberg: Samfundslitteratur, 228 sider

Schön, D. (2006). *Den reflekterende praktiker – hvordan professionelle tænker, når de arbejder*. 1. udg. 3. opl., Aarhus: Forlaget Klim, 311 sider

Stavros, J. M. og Torres, C.B. (2007). *Positive relationer – at frigøre den værdsættende samtales kraft i hverdagslivet*. 1. udg. 1. opl. København, Dansk Psykologisk Forlag, 160 sider.

Wahlgren, B. og Aarkrog, V. (2012). *Transfer – kompetence i en professionel sammenhæng*. 1. udg. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 168 sider

Wenger, Etienne (2006): *Praksisfællesskaber*, 1. udgave, 2. oplag, København Hans Reitzels Forlag, 334 sider

Øiestad, Guro (2006). *Feedback*. 1. udg. 1. opl. Guro Øiestad og Dansk Psykologisk Forlag, 167 sider

BILAG